

Hankkeen työnimi: Itä-Helsingin sähköpyörälainaamo / sähköpyöräkirjasto

Hankkeessa toteutetaan sähköpyörälainaamo, josta kaupunkilaiset voivat veloituksetta lainata sähköpyörän käyttöönsä noin kahden viikon ajaksi testatakseen pyörää arjessaan.

1. Tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on sähköpyörän kokeilumahdollisuuden avulla vähentää oman auton käyttöä ja omistamisen tarvetta ja ohjata asukkaiden liikkumista vähähiilisempään, päästöttömämpään ja terveellisempään suuntaan. Tämä myös vapauttaa arvokasta maa-alaa asukkaiden käyttöön ja kaupunkirakenteen tiivistämiseen vähentämällä pysäköintiin varatun maan tarvetta. Lisäksi tavoitteena on saada iäkkäämpiä asukkaita jatkamaan pyöräilyä pidempään tai aloittamaan pyöräilyn uudestaan, näin parantaen heidän toimintakykyään ja terveydentilaansa.

Hanke tukee muun muassa Helsingin kaupunkistrategiassa asetettua tavoitetta kestävien liikennemuotojen kulkumuoto-osuuden kasvattamisesta sekä hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamista vuoteen 2035 mennessä. Samoin hanke toteuttaa kaupunkistrategian pyrkimystä edistää liikkumista yhä laaja-alaisemmin kaupungin tuottamilla palveluilla ja houkutella aktiivisesti ikäihmisiä liikkeelle. <https://www.hel.fi/static/helsinki/kaupunkistrategia/kaupunkistrategia-2017-2021.pdf>

Pyöräilyn edistämiseksi on uunituoreen pyöräilybarometrin mukaan kaupunkilaisten vahva tuki: 94 % aikuisväestöstä suhtautuu myönteisesti pyöräilyn edistämiseen. Pyöräilybarometrin mukaan sähköpyöräilyn edistämiseksi riittää kuitenkin edelleen tehtävää: asukkaista 3 %:lla on käytössä sähköpyörä ja 12 % harkitsee sellaisen ostamista. Osuudet ovat samaa tasoa kuin kaksi vuotta sitten. https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/julkaisut/julkaisu-22-18.pdf?fbclid=IwAR2oysTOhNBWxGQBmvnxr-gT_ONUxwQWgMpOKCc7SDC4KEqFDI-5zwRQiQ

2. Toiminnan ja alueen kuvaus

2.1. Itä-Helsingin sähköpyörälainaamon toiminta-ajatus ja esikuvat

Itä-Helsingin sähköpyörälainaamon keskeinen idea on tarjota sähköpyörän kokeilumahdollisuutta asukkaille, jotka harkitsevat pysyvää muutosta liikkumistavoissaan. Itä-Helsingin sähköpyörälainaamo ei siis ole yhteiskäyttöpyöräpalvelujen tarjoaja ajoittaiseen tarpeeseen. Sähköpyörä on merkittävä investointi ja sen hyödyt arjen liikkumisvälineen tulevat ilmeiseksi vasta viikon parin käytön aikana. Siksi pidempi laina-aika on olennainen.

Itä-Helsingin sähköpyörälainaamo -hankkeen taustalla ovat paitsi myönteiset kokemukset Roihuvuori-seuran tavarapyörän lainaustoiminnasta (katso kohta 2.3), niin Ruotsin Malmön (<http://www.cykelbiblioteket.se/>) ja Norjan Drammenin (<https://drive.google.com/file/d/1bvy7he145MQKS0ypNG5JVlwYIGAhazdd/view?fbclid=IwAR3lZPqpGOhb7VANYOFdTgBHyzzixxec7nnnf0QBxNuvavZ2lBORFS1jGe4>) sähköpyöräkirjastoista sekä Jyväskylän lastipyörälainaamosta (<http://www.japary.fi/toiminta/lastipyoralainaamo/?fbclid=IwAR2BYW3z8SMNDMXd3TpgMmH9wE1rLUabwjEITOSII3gKYk17lFVpPvDy8B0>). Jyväskylän lastipyörälainaamo tarjoaa nimensä mukaisesti lainaan kuormapyöriä ja siellä laina-aika on 1-3 vuorokautta. Tampereen kaupungilla oli kesällä ja syksyllä 2018 pilottihanke, jossa neljäntoista päiväkodin lasten vanhemmille tarjottiin maksutta kokeiluun sähköpyöriä ja lasten kuljettamiseen tarkoitettuja peräpyöriä ja pyöräkärriä. Tampereen kokeilun tulokset olivat erittäin myönteisiä: sähköpyörä kärryineen korvasi automattoja ja helpotti autottomien arkea https://www.tampere.fi/tampereen-kaupunki/ajankohtaista/tiedotteet/2018/12/04122018_2.html

Malmön ja Drammenin sähköpyöräkirjastojen tavoite ja toimintamalli on suunnilleen sama kuin ehdottamamme Itä-Helsingin sähköpyörälainaamo -hankkeen. Malmön projektista on saatu seuraavanlaisia tuloksia:

- yli 50 % lainaajista osti oman sähköpyörän kolmen kuukauden sisällä lainaamisesta
- lainaukselle 20 viikon jonotuslista - ilman markkinointia
- kolme pääasiallista käyttäjäryhmää
- * perheet, joilla on pieniä lapsia
- * vanhemmat ihmiset, jotka haluavat aloittaa/jatkaa pyöräilyään
- * keskipitkän työmatkaa kulkevat, jotka haluavat vaihtaa autosta sähköpyörään

Hankkeemme tuloksena syntyvä konsepti on monistettavissa ja levitettävissä myös muualle Helsinkiin ja muihin kaupunkeihin.

2.2. Itä-Helsingin sähköpyörälainaamon toimintamalli

Itä-Helsingin sähköpyörälainaamoon hankitaan asukkaiden käyttöön noin 10 sähköpyörää. Pyörät hankitaan liisauksella, joka sisältää pyörien huollot. Pyöriä on erilaisia malleja: kaupunkipyöriä, työmatkoille soveltuvia hybridipyöriä ja tavarapyöriä. Lainaukseen voi tarpeen mukaan yhdistää erilaisia peräkärryjä lasten tai tavaroiden kuljettamiseen sekä lastenistuimia.

Pyörän saa lainaan 12 vuorokaudeksi. Lainaajalla voi olla yksi lainausjakso vuodessa eli vuodessa voi olla enintään 300 lainausta (huollon tarpeen ja aikataulujen sovittamisen takia todennäköisesti jonkin verran vähemmän). Lainauksen alaikäraja on 18 vuotta.

Laina-aika varataan sähköisestä varauskalenterista.

Lainaaaja vastaa pyörästä lainauksen ajan: pyörien mukana tulee hyvät lukot, mutta varkauden varalta lainaajalla on hyvä olla myös kotivakuutus.

Lainaukseen liittyy lyhyen liikkumistapoja kartoittavan sähköisen kyselyn täyttäminen. Lainaajille lähetetään puolen vuoden päästä lainauksesta seurantakysely.

Markkinointiin käytetään kaupungin tiedotuskanavia, erityisesti itäisen Helsingin kirjastoja sekä kaupunginosien Facebook-sivustoja. Malmön kokemusten perusteella mittavalle markkinoinnille ei ole tarvetta.

2.3. Roihuvuori Itä-Helsingin sähköpyörälainaamon sijoituspaikkana

Roihuvuori on erinomainen paikka Itä-Helsingin sähköpyörälainaamolle. Roihuvuoressa on koko 2010-luvun ollut aktiivista asukaslähtöistä pyöräilytoimintaa, ja Roihuori oli esimerkiksi esikuvana Helsingin Polkupyöräilijöiden Helsingin pyöräilevät kaupunginosat -demokratiapilotille vuonna 2013. Pyöräily-aktiivisuuden toimintamuotoihin ovat kuuluneet muun muassa säännöllisesti kerran viikossa liikennöivät pyöräilevät työmatkabussit (Video Roihuvuoren pyöräilevästä työmatkabussista <https://vimeo.com/88334532>), eri teemojen ympärille rakentuvat perhepyöräretket sekä ostarin ja väliaikaisen kylätalon pyöränkorjaustapahtumat. Roihuvuoressa toimii myös yhteisöllinen pyöräpaja Satumaan Dynamo, joka auttaa asukkaita pyörien korjaamisessa ja huoltamisessa. Roihuvuoren liikuntapuistossa on nuorille pyöräilijöille suunnattu pumptrack.

Roihuvuori on myös sopiva sähköpyörälainaamolle sijaintinsa suhteen. Roihuvuoresta keskustaan on noin 10 km matka, joka on sopiva matka sähköpyörälle. Roihuvuoreen on myös hyvät julkisen liikenteen yhteydet (bussi 80, 82, ja 83), joten sähköpyörän lainaaminen on helppoa.

Roihuvuori-seuralla on vuodesta 2012 lähtien ollut omistuksessaan Christiania-tavarapyörä, jota Roihuvuoriseuran jäsenet voivat lainata 1-2 vuorokaudeksi. Kokemukset lainaustoiminnasta ovat olleet hyvin positiivisia. Lyhyt laina-aika ja sähköavustuksen puuttumisen takia suhteellisen raskas Christiania-tavarapyörä yhdessä Roihuvuoren mäkisen maaston kanssa ovat kuitenkin suunnanneet lainauksen tilanteisiin, joissa lainaajalla on joku konkreettinen kuljetustarve tai esimerkiksi pyöräretki suunniteltuna – ei niinkään tavarapyörän kokeilemiseen arkisena liikkumisvälineenä.

3. Aikataulu:

Laaditaan myöhemmin kaupungin virkamiesten kanssa.

4. Talousarvio:

Laaditaan myöhemmin kaupungin virkamiesten kanssa.

Yhteystiedot:

Matti Kinnunen
0400 163 618
matti.kinnunen@iki.fi

Petteri Nisula
0400 957 014
petteri.nisula@gmail.com

Jani Marjanen
040 831 4702
jani.marjanen@helsinki.fi

Eero Rinne
045 888 4490
eero.rinne@iki.fi